

Matouš 5:1-12 (29. 1. 2023 HK, tv)

Když spatřil zástupy, vystoupil na horu; a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Tu otevřel ústa a učil je: „Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské. Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni. Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví. Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství. Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha. Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími. Blaze těm, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské. Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně. Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích; stejně pronásledovali i proroky, kteří byli před vámi.

Jste skutečně šťastní lidé. Protože vám Bůh žehná, říkal Ježíš zástupu, který za ním vystoupal na úpatí hory. Požehnání se do řečtiny a latiny překládá slovem "dobrořečení". Mohli bychom tedy říct: Bůh o vás dobře mluví. Pěkně se to poslouchá, jak o vás Bůh mluví. Bůh si pochvaluje to, čím v životě procházíte – proto jste skutečně šťastní lidé.

Až potud by zřejmě nikdo neprotestoval. Kdo by nechtěl být označován za šťastnou bytost – a nejen označován – kdo by nechtěl být šťastný – nebo blahoslavený, jak to nazvala stará čeština? Tuším, že se někdo z vás teďka asi trochu brání překladu blahoslavenství slovem štěstí. Ano, máte pravdu, štěstí si každý může představovat dost různě. Už jenom třeba vegetarián a masožrout mají velmi odlišný výměr toho, co to znamená cítit se šťastný. Zkuste přísného vegetariána a přísného masožrouta omylem odeslat k slavnostnímu stolu toho druhého. Zjistíte, že to, co je pro jednoho blaho nejvytouženější, mohou být pro druhého muka nejútrpnější. A to jde jenom o jídlo.

V tom je právě pointa Ježíšovy řeči k učedníkům na té pověstné hoře. V tom, jak si on (Rabi z Nazaretu i vytoužený mesiáš z Betléma v jedné osobě) vykládá, co je štěstí. Co znamená zažít šťastný čas v Boží perspektivě? Určitě se najdou tací, kteří budou protestovat u jeho výkladu šťastného života – či požehnaného života – či blahoslaveného života – nehodící se škrtněte.

To přece u kázání na hoře není nic nového. Na to jsme mnozí mockrát narazili, jak tahle stěžejní Ježíšova řeč nepasuje. Nejde jednoduše říct: O.K. Máš pravdu, tohle je jasné. Budeme se tím řídit. Těším se na následující 4 neděle, kdy máme v lekciónáři oddíly právě z kázání na hoře, jak budeme dost možná každou neděli někteří v sobě říkat: No to teda ne, to po nás chceš příliš, Mistře. Naše zkušenost s reálným životem k tvému doporučení pasuje dosti šejdrem.

Dnes to začíná taky šejdrem. Přiznám se, že z toho mám škodolibou kazatelskou radost, když mohu číst a opakovat Ježíšova autentická slova, která narážejí. Neladí s našimi běžnými představami o šťastných životních zápletkách. O životě v klidu a řádu – nejlépe vždy stabilně bez komplikací. Jo, teprve uvidíme, co bude kdo muset řešit a zvládnout. S velkou pravděpodobností s výbavou klidného a řádného postoje člověk nevystačí.

Ale, prosím, neberte to jako podceňování našeho nově zvoleného a úctyhodného prezidenta. Třeba zvládne i neklid a neřád a obstojí v chaotických zápletkách života. Na nás je se za své prezidenty modlit. Aby zachovali dobré hodnoty i v krizích a uprostřed blbých nálad. Budou potřebovat požehnání, jako každý jiný člověk, který chce obstát ve složitých zápletkách života.

Tzv. Ježíšova blahoslavenství jsou reprezentativním seznamem 8 či 9 životních zápletek, které Ježíš potvrzuje jako vyloženě požehnané. Není od věci se jim snažit vždy nově porozumět v souvislostech událostí, v nichž se nacházíme. Ti, kdo tyto životní komplikace zrovna prožívají, mohou v tom seznamu najít potěšení, že není vše ztraceno. Ti druzí (my druzí?) v tom můžeme nalézt varování, jaké lidi vede Bůh v patrnosti a pro které má připravenou velkou porci Božího štěstí.

Tak tedy projedme těch devět životních situací, o nichž podle Ježíše není pochyb, že je Bůh potvrzuje svým požehnáním – zkusme je přežvýkat zprava zleva a nechat obtisknout do naší mysli:

1. Jste požehnaní, když jste v koncích – držíte ve svých zápasech nejen kratší konec provazu, ale možná už jen ten nejmenší kousek. Čím méně toho držíte v ruce, tím víc toho zmůže Bůh. Čím méně můžeme my, tím víc se dostává ke slovu jeho působení.
2. Jste požehnaní, když cítíte, že jste ztratili, co pro vás bylo nejdražší. Pak vás může obejmout Ten, pro koho jste nejdražší vy.
3. Jste požehnaní, když vystačíte právě s tím, kdo jste – ne víc, ne míň. To je moment, kdy si člověk uvědomí, že má právě všechno to, co se nedá pořídit za peníze.
4. Jste požehnaní, když se vám Bůh stane nejlepším jídlem a pitím – nezáleží na tom, zda jste vegetariáni, vegani, flexiteriáni či klasičtí pojídači živočichů. Když budete mít hlad po Bohu..., zjistíte, že jste nikdy nic lepšího nestrávil.
5. Jste požehnaní, když se staráte o druhé. Ve chvíli ustaranosti a služby poznáte, že je o vás samotné postaráno.
6. Jste požehnaní, když trefíte do svého vnitřního světa – do své mysli, do svého srdce – a dáte je do pořádku. Pak můžete spatřit Boha venku kolem vás.
7. Jste požehnaní, když dokážete předvést druhým, jak lze spolupracovat namísto vzájemného konkurování. Půjde to tehdy, když objevíte, kdo skutečně jste, možná tím objevíte i svoje místo ve velké Boží rodině.
8. Jste požehnaní, když vaše věrnost Bohu vzbudí pronásledování. Nikoli přátelství s nespravedlivými, nýbrž jejich štvání vás dovede hlouběji do božího království.
9. A nejen tehdy jste požehnaní – počítejte s požehnáním vždy, když vás lidé srazí k zemi nebo vyženou pryč nebo budou o vás říkat lži, aby znevážili Krista. Radujte se, jásejte, protože podle toho poznáte, že jste vlastně v dost dobré společnosti – i proroci a věrní bratři a sestry z tohoto kostela měli před vámi podobné problémy.

Každý z nás prožívá svoje životní zápletky (které nám přinášejí naše nemoci či nemoci blízkých, manželské krize, pracovní problémy, úmrtí blízkých atd.) Přijde mi důležité uvěřit tomu, že někde *uvnitř těch našich zápletek* je zakódována *vůle k životu*. Jsou celé dlouhé životní úseky, které se nedají otevřít bez bolestivé životní krize. Starší mezi námi ví o tom nejvíce.

V krizi si člověk naprosto autenticky musí říct: Ono to ale nejde dál, všechno je vzhůru nohama. Tohle se nedá jednoduše ustát. – A právě tehdy jsme na půdě Ježíšova kázání na hoře se všemi těmi velkými nároky, včetně té nepochopitelné vstřícnosti k nepřátelským lidem.

Ježíšovo kázání na hoře je cestou pro lidi, kteří jsou v krizi. Když vás nic netrápí, je to jako číst řeč z Marsu. Proč to všechno tak hrotí? Ale když jsme sami vyhroceni, a nejsme si vůbec jisti jak dál..., pak je ta pravá chvíle zkusit cestu, kterou Ježíš nabízí.

Protože v určitých životních okolnostech vyzkoušíte cokoliv, abyste mohli jít dál, abyste mohli žít, aby mohli žít vaši blízcí. A pak dává logiku pokusit se jít cestou duchovně vyprázdněných, plačících, tichých, pokojných, milosrdných, strádajících, šikanovaných, nastavujících druhou tvář, milujících nepřátele...

Pak jsme cele odkázáni na Boží odpověď – pak náš šťastný život není v naší moci, nýbrž v jeho předivné síle.